

Advies inzake concept implementatiewet Arbitragerichtlijn, vormgeving gerechtelijke procedures

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

Brief aan de Staatssecretaris van Financiën
Drs. M. Snel
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Datum: 26 september 2018
Doorkiesnummer: --
E-mail: --

Inhoud van de brief

Geachte heer Snel,

Bij brief van 9 juli 2018, binnengekomen op 13 juli, kenmerk 2018-0000118525, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake (enkele artikelen van) de concept implementatiewet betreffende de Arbitragerichtlijn (Richtlijn 2017/1852/EU van de Raad van de Europese Unie (PbEU 2017, L 265) (het 'Wetsvoorstel'), daar waar het betreft de vormgeving van de gerechtelijke procedures.

HET WETSVOORSTEL

Als gevolg van de Arbitragerichtlijn moeten voorschriften worden vastgesteld met betrekking tot een mechanisme ter beslechting van geschillen tussen lidstaten die ontstaan naar aanleiding van de uitleg en toepassing van overeenkomsten en verdragen die voorzien in de afschaffing van dubbele belasting op inkomsten en, waar van toepassing, op vermogen.

De richtlijn stelt tevens de rechten en plichten van de belanghebbenden vast voor het geval dat dergelijke geschillen zich voordoen. Op grond van de Arbitragerichtlijn dienen daarvoor verschillende gerechtelijke procedures mogelijk te zijn. Door middel van dit Wetsvoorstel worden bepaalde fiscaal- en civielrechtelijke procedures voorgesteld waarmee wordt voldaan aan deze verplichting. Zo moet toegang tot de rechter mogelijk worden in de volgende gevallen:

Raad voor de
rechtspraak

1. Bij afwijzing van de klacht door alle betrokken bevoegde autoriteiten van de lidstaten (artikel 2.6);
2. Indien de arbitragecommissie niet tijdig is ingesteld of als een bevoegde autoriteit niet tijdig een vooraanstaande onafhankelijke persoon heeft benoemd (artikel 4.2);
3. Indien de zogenoemde werkingsregels niet aan de belanghebbende zijn verstrekt (artikel 4.5);
4. Indien de bevoegde autoriteiten niet tijdig het eindbesluit bekendmaken (artikel 4.9);
5. Indien de eindbeslissing niet binnen een bepaalde termijn wordt uitgevoerd (artikel 4.9);
6. Indien er sprake is van een gebrek aan onafhankelijkheid bij de arbitragecommissie om vervolgens de tenuitvoerlegging van het eindbesluit tegen te houden (artikel 6.1).

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

Uit artikel 4.3, achtste lid, van het Wetsvoorstel volgt dat de voorzitter van de arbitragecommissie een rechter moet zijn. De Raad adviseert vanwege de fiscale rechtsvragen die aan de orde kunnen komen bij voorkeur een fiscale rechter als voorzitter van de arbitragecommissie aan te wijzen en in ieder geval - als verplichting in de wet op te nemen - een fiscale rechter op te nemen als lid van de arbitragecommissie.

De Raad kan voor het overige instemmen met het Wetsvoorstel en heeft verder geen inhoudelijke opmerkingen. Voor het wetstechnisch en redactioneel commentaar wordt naar de bijlage verwezen.

WERKLAST

Het Wetsvoorstel heeft gevolgen voor de Rechtspraak. Mede op basis van informatie van uw Ministerie verwacht de Raad niet dat die gevolgen substantieel zullen zijn.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak kan zich (op hoofdlijnen) verenigen met het Wetsvoorstel en spreekt daarvoor zijn waardering uit.

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. F.C. Bakker
Voorzitter Raad voor de rechtspraak

BIJLAGE: WETSTECHNISCH EN REDACTIONEEL COMMENTAAR

Artikel 4.2:

Lid 1:

Ten aanzien van de zinsnede “de voorzieningenrechter is bevoegd om de arbitragecommissie in te stellen”: hieruit komt onvoldoende concreet naar voren wat precies de taak van de voorzieningenrechter is. In relatie met lid 4 bezien zou de voorzieningenrechter (alleen?) de onafhankelijke persoon en diens plaatsvervanger kunnen benoemen. Blijkens artikel 4.3.1 sub b bestaat de commissie evenwel ook uit vertegenwoordigers van de minister en van de andere bevoegde autoriteit. Wat nu als de minister (of de andere autoriteit) nalaat die aan te wijzen? Geadviseerd wordt de taak voortvloeiend uit dit artikel te expliciteren.

Lid 2:

- In aansluiting op de opmerking gemaakt bij lid 1, wordt ook ten aanzien van lid 2 geadviseerd te concretiseren wat er precies aan de minister verzocht of van de minister gevorderd dient te worden .
- Een sanctie in verband met het niet in acht nemen van de dertig dagen termijn ontbreekt.

Lid 5:

Wat gebeurt er als alleen de andere bevoegde autoriteit heeft nagelaten een onafhankelijk persoon te benoemen? Moet de Nederlandse rechter dat dan doen? Dit lijkt onwaarschijnlijk, maar het verdient hoe dan ook aanbeveling dit te specificeren, zie de opmerking bij lid 1.

Artikel 4.3 lid 8:

In aanvulling op de opmerking in het advies over de wenselijkheid van het benoemen van een fiscale rechter als voorzitter, of op zijn minst als lid, van de arbitragecommissie, wordt voorts nog opgemerkt dat de vermelding dat de rechter iemand is die moet voorkomen op de lijst als bedoeld in artikel 4.4, niet lijkt te rijmen met artikel 4.2 lid 6 waarin wordt bepaald dat de voorzitter door middel van loting uit de lijst als bedoeld in artikel 4.4 wordt ingevuld.

Artikel 4.5 lid 7:

Ten aanzien van de zinsnede “om de werkingsregels te verkrijgen”: aangenomen wordt dat de bedoeling is dat de voorzieningenrechter moet beslissen over de punten waarover geen overeenstemming is bereikt en daarover een regel dient formuleren. Dat is echter niet duidelijk geformuleerd. Ook op dit punt is daarom explicitering gewenst.

Raad voor de
rechtspraak

Artikel 4.9:

De woordkeuze in dit artikel lijkt een raakvlak met de bestuursrechtelijke procedure te suggereren. De Raad adviseert dit en in het bijzonder de term eindbesluit in het Wetsvoorstel te verduidelijken.

Lid 4:

Ten aanzien van de zinsnede "kan hij zich wenden tot de voorzieningenrechter om het eindbesluit te verkrijgen": ook hier verdient het aanbeveling te expliciteren wat de voorzieningenrechter precies wordt geacht te gaan doen.

Lid 8:

Deze bepaling is wellicht overbodig, omdat ook zonder deze bepaling de rechter gevraagd kan worden om de minister op te dragen iets te doen.